

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. президента Національної академії державного управління при Президентові України, доктор наук з державного управління, доцент

А.П.Савков

2019 року

ВИСНОВОК

Національної академії державного управління при Президентові України (далі – Національна академія) про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Савіної Тетяни Василівни на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» на тему «Формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України» затверджену на засіданні Вченої ради Національної академії 27 вересня 2018 року, протокол від № 262/8-10.

Витяг

із протоколу № 10 засідання фахового семінару кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії від 19 грудня 2019 року

Присутні на засіданні:

Голова засідання – В.П. Трощинський, д.і.н., професор, завідувач кафедри; В.А. Скуратівський, д.філос.н., професор, професор кафедри; Н.П. Ярош, д.держ.упр., доцент, професор кафедри; М.В. Кравченко, д.держ.упр., професор, професор кафедри; В.М. Купрійчук, д.держ.упр., професор, професор кафедри; С.Є. Мокрецов, д.держ.упр., професор кафедри; Н.О. Васюк, к.держ.упр., доцент кафедри; Г.П. Нестерено, к.держ.упр., доцент кафедри; О.Л. Корольчук, к.держ.упр., докторант кафедри.

Запрошені:

Л.А. Гаєвська, д.держ.упр., доцент, заступник начальника управління – начальник відділу науково-методичного забезпечення освітніх програм управління аналізу й організації навчальної роботи Національної академії;

І.Г. Сурай, д.держ.упр., с.н.с, доцент, професор кафедри публічного управління та публічної служби Національної академії;

І.П. Кринична, д.держ.упр., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету телекомунікацій;

Л.М. Мельничук, д.держ.упр., начальник центру організації освітньо-наукової діяльності студентів та молодих учених Інституту новітніх технологій та лідерства Національного авіаційного університету;

Т.В. Запорожець, к.держ.упр., докторант кафедри інформаційної політики та цифрових технологій Національної академії;

Л.А. Мельник, к.держ.упр., головний консультант відділу з питань функціонування мистецького фонду Управління культурно-мистецького фонду Державного управління справами.

Присутні на засіданні 15 осіб, зокрема 10 докторів наук, з них 8 – за профілем поданої на розгляд дисертації та 5 кандидатів наук, з них 5 – за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний: Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта Савіної Тетяни Василівни «Формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України».

Про рекомендацію до захисту дисертаційної роботи аспіранта Савіної Тетяни Василівни «Формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Науковий керівник Н.О.Васюк – к.держ.упр., доцент кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня доктора філософії Савіної Тетяни Василівни по дисертації «Формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України», що подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Доповідач обґрунтувала актуальність обраної теми, визначила мету, завдання, методологію та методику, охарактеризувала об'єкт та предмет дослідження, виклала основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказала науково-практичну значущість роботи, зазначила про впровадження результатів дослідження.

Тема дисертаційного дослідження є актуальною з огляду на таке. Метою публічної політики у сфері охорони здоров'я є утворення системи, спрямованої на пацієнта, спроможної забезпечити надання якісної медичної допомоги для всіх громадян України на рівні розвинутих країн ЄС. В останні роки в період посилення фінансових та організаційно-структурних змін, які відбуваються в системі охорони здоров'я та пов'язані із її реформуванням, ключове місце належить кадровій політиці. Однак, сьогодні у системі охорони здоров'я України спостерігається дефіцит висококваліфікованих фахових керівних кадрів, які могли б на високому рівні здійснювати управління не тільки закладом охорони здоров'я, а й розвивати галузь в цілому та впроваджувати системні зміни.

Причинами низького рівня та якості підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я є недостатня увага органів державної влади до підготовки керівних кадрів; низький рівень фінансування; недосконалість програм підготовки керівників для системи охорони здоров'я тощо.

Тому, надзвичайно актуальним є питання формування публічної політики з

підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні, що потребує застосування комплексного підходу, який вимагає як знань галузевої специфіки, так і сучасних методів, інструментів, механізмів формування та реалізації публічної політики тощо.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка науково обґрунтованих практичних рекомендацій з удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні.

Досягнення визначеної мети зумовило наступні *завдання*:

- з'ясувати теоретико-методологічні основи формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я;
- здійснити аналіз нормативно-правового забезпечення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні та виявити необхідність удосконалення чинного законодавства;
- визначити основні проблеми формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні;
- узагальнити зарубіжний досвід формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я та виявити можливості його застосування в Україні;
- розробити пропозиції щодо удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні;
- розробити практичні рекомендації органам публічної влади щодо удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні.

Об'єкт дослідження – публічне управління у сфері охорони здоров'я.

Предмет дослідження – формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України.

Методи дослідження. Дослідження формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України ґрунтується на загальнонаукових принципах проведення комплексних досліджень з публічного управління сфери охорони здоров'я. З метою реалізації визначених мети і завдань у процесі дисертаційного дослідження використовувався комплекс взаємодоповнюючих та взаємопов'язаних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, направлених на отримання об'єктивних і достовірних результатів.

У дисертаційній роботі, зокрема, використано такі теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження: узагальнення, систематизація – під час з'ясування теоретико-методологічних основ формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я та, зокрема встановлення рівня дослідженості проблеми у науковій літературі; групування, порівняння – під час розширення та уточнення категорійно-понятійного апарату досліджуваної проблеми; класифікації та систематизації, узагальнення й аналогії – для вивчення динаміки та розвитку нормативно-правової бази, що регулює питання формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні; анкетування – під час проведення експертного опитування щодо потреб в освітніх програмах з публічного управління та адміністрування серед керівних кадрів сфери охорони здоров'я

України; моделювання – під час розробки моделі підготовки резерву керівних кадрів системи охорони здоров'я в Україні; діалектичний, прогностичний, ідеалізацій, абстрагування – при обґрунтуванні шляхів удосконалення формування публічної політики з підготовки кадрів для системи охорони здоров'я в Україні, для формулювання висновків та положень наукової новизни дисертаційного дослідження, узагальненні результатів дисертаційного дослідження та визначення перспективних напрямів наукової розвідки за темою дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є комплексним дослідженням, спрямованим на розроблення науково обґрунтованих практичних рекомендацій з удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні. Зокрема у дисертації:

уперше:

– *науково обґрунтовані пропозиції* щодо: формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, що включають правову, організаційну, інституційну та інформаційну компоненти, які, маючи певне призначення, зміст, методи і межі функціонування, забезпечують формування й реалізацію управлінських рішень щодо підготовки керівних кадрів для систем охорони здоров'я; формування структури та здійснення ефективного управління підготовкою керівних кадрів для системи охорони здоров'я; формування стратегічної компетентності фахівців системи охорони здоров'я, модернізації кваліфікаційних вимог до керівних посад крізь призму зміни пріоритетів сучасної професійної діяльності керівних кадрів з урахуванням трансформації системи охорони здоров'я, та *які представлені авторською моделлю* підготовки резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я, складовими якої є чотири взаємопов'язані блоки (концептуальний, цільовий, технологічний і результативний), що забезпечує формування додаткової професійної освіти як інструменту модернізації (формування) публічної політики щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, на основі якої запропоновано *Типову програму* підготовки учасників такого резерву, що побудована за принципом навчальних модулів, які відповідають тематиці основних ключових напрямів розвитку системи охорони здоров'я України на довгострокову перспективу;

удосконалено:

– понятійно-термінологічний апарат шляхом уточнення понять: *публічна політика з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я* – це діяльність органів публічної влади, яка забезпечує формування та реалізацію управлінських рішень щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я; *керівні кадри у сфері охорони здоров'я* – це публічні службовці, які здійснюють службову діяльність у системі охорони здоров'я в органах публічної влади та організаціях публічного сектору охорони здоров'я усіх форм власності та несуть персональну відповідальність за стан системи охорони здоров'я;

– організаційно-функціональну структуру системи формування та

реалізації публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України (КМУ, МОЗ, МОН, НАДС, місцеві органи виконавчої влади та інші), зокрема запропоновано створити при МОЗ Центр формування і оцінювання рівня управлінської компетентності керівників системи охорони здоров'я, який братиме участь у підготовці пропозицій щодо формування публічної політики та нормотворчої діяльності щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, адаптації до стандартів ЄС; забезпечуватиме підвищення професійного рівня працівників системи охорони здоров'я (державні та недержавні службовці); визначатиме рівень професійної управлінської компетенції існуючих керівників, а також підготовки майбутніх керівних кадрів системи охорони здоров'я (учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я); прийматиме рішення щодо підготовки/перепідготовки/підвищення кваліфікації майбутніх керівників системи охорони здоров'я та здійснюватиме відповідне фінансування; розроблятиме єдині стандарти професійних компетенцій для керівників закладів охорони здоров'я, які повинні стати основою освітніх програм додаткової професійної освіти для всіх навчальних закладів чи установ; погоджуватиме навчальні програми навчальних закладів, які здійснюватимуть навчання існуючих керівників, а також підготовки майбутніх керівних кадрів системи охорони здоров'я (учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я);
набули подальшого розвитку:

– підходи щодо використання інноваційних методів з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я, зокрема 1) методу коучингу (мотивація слухача до змін, що дає можливість: розкрити слухачам свій внутрішній потенціал; навчити знаходити вирішення проблем у непростих і нестабільних ситуаціях; сформувати особистісні та професійні компетенції; зорієнтувати на самостійний пошук найкращого варіанту для вирішення проблеми); 2) консалтингу (консультування слухачів із широкого спектра питань у сфері технологічної, технічної, комерційної, фінансової, юридичної, а також експертної діяльності. Зокрема, запропоновано використовувати у навчальному процесі консалтингові послуги між навчальним закладом та випускниками через підписання меморандуму про співпрацю, що дасть можливість залучати на навчання нових слухачів із системи охорони здоров'я, тим самим збільшити попит на навчання та підвищити престиж післядипломного управлінського навчання серед керівних кадрів системи охорони здоров'я); 3) проектного навчання (особливістю є випускна робота – проект, що включає в себе актуальність проблеми в теоретичному, науковому, практичному планах, вирішення якої призводить до створення певного результату (як позитивного так і негативного); збір інформації; проведення спостереження та експериментів; аналіз отриманих даних; здійснення узагальнення; апробації; визначення шляхів вирішення проблеми та акцент уваги на найкращому варіанті вирішення); 4) сучасної електронної освітньої платформи типу Blackboard, що забезпечує єдину інтерактивну платформу для здійснення навчання, взаємодії, обміну інформацією між слухачами і викладачами;

– методологія дослідження формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні, що визначає загальну методичку виконання дослідження та сприяє послідовному розв'язанню

специфічних задач й визначення його етапності.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що обґрунтовані та розроблені в дисертації наукові результати дослідження, висновки й практичні рекомендації становлять теоретико-методологічну основу для практичного вдосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я. Висновки та практичні рекомендації, сформовані за результатами дисертаційного дослідження, створюють основу щодо розроблення нового практичного підходу до вдосконалення нормативно-правової бази з регулювання публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні.

Результати дослідження щодо розробки та вдосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України використані у роботі: Київської міської клінічної лікарні № 1 щодо удосконалення механізмів публічної політики у сфері охорони здоров'я та впровадження моделі додаткової професійної освіти учасників резерву керівників закладів охорони здоров'я (довідка від 16 жовтня 2019 року № 061/104-3042/0); Департаменту охорони здоров'я Дніпропетровської обласної державної адміністрації щодо механізмів практичної реалізації завдань системи охорони здоров'я та впровадження моделі кадрового забезпечення у сфері охорони здоров'я на регіональному рівні (довідка від 26 листопада 2019 р. № 106); НАДУ при підготовці рукопису колективної монографії “Медико-соціальні засади публічного врядування у сфері охорони здоров'я” (акт від 25 травня 2018 року).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійною науковою роботою. Основні ідеї та розробки, виконані в межах дисертаційного дослідження, у тому числі й ті, що характеризують наукову новизну, мету і завдання, методологічні засади й методичні підходи до їх вирішення та практичне значення одержаних результатів, належать особисто авторові.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення дисертаційного дослідження апробовані автором на науково-практичних конференціях за міжнародною участю, а саме: “Кадрова політика у сфері охорони здоров'я в умовах загроз національній безпеці України” (Київ, 2017); “Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності” (Київ, 2017); “Взаємозв'язок політики і управління: теоретичний і прикладний аспект” (Дніпро, 2017); “Здоров'я та суспільні виміри в академічному просторі та поза ним” (Вінниця, 2017); “Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку” (Київ, 2018); “Актуальні питання підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування” (Київ, 2018); “Інституціоналізація публічного управління в Україні в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних викликів” (Київ, 2019).

Публікації. Загальні положення та зміст дисертації відображено у 15 публікаціях, зокрема в колективній монографії, 7 статтях у наукових фахових виданнях з державного управління, у тому числі – одна у міжнародному виданні, семи тезах доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій за міжнародною участю.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та додатків, загального списку використаних джерел.

У дисертації викладено результати наукового дослідження та отримані

нові наукові результати щодо розробки науково обґрунтованих практичних рекомендацій з удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні. Отримані узагальнюючі положення, апробація одержаних результатів, їх використання на практиці вказують на досягнення мети і вирішення поставлених завдань дослідження та дали підстави сформулювати відповідні висновки й окремі рекомендації.

1. Розкрито теоретико-методологічні основи дослідження формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я у наукових працях вітчизняних дослідників щодо проблемних питань публічного управління та публічної політики, у т.ч. у сфері охорони здоров'я, а також щодо проблем державної кадрової політики в системі охорони здоров'я та підготовки керівних кадрів. При цьому, виокремлено такі напрями дослідження: науково-теоретичні підходи щодо проблематики формування та реалізації публічної політики; державне управління та політика у сфері охорони здоров'я; підходи до кадрової політики у сфері охорони здоров'я, зокрема підготовки кадрів у сфері охорони здоров'я, формування компетентностей керівників сфери охорони здоров'я, а також актуальним питанням формування системи підготовки керівних кадрів охорони здоров'я на компетентнісному підході та ін.

Проведений аналіз цих досліджень показує, що формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні не було предметом окремих досліджень.

Узагальнено сучасні тенденції формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я, які вказують на те, що необхідно докорінно змінити підходи до чіткого розмежування управлінських посад у системі охорони здоров'я (державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, керівники медичних закладів, менеджери тощо) та лікарських посад.

Дослідженням встановлено, що зміст окремих понять дослідження потребує додаткового тлумачення та уточнення. Запропоновано уточнити поняття “публічна політика з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я” – це діяльність органів публічної влади, яка забезпечує формування та реалізацію управлінських рішень щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я; “керівні кадри у сфері охорони здоров'я” – це публічні службовці, які здійснюють службову діяльність у системі охорони здоров'я в органах публічної влади та організаціях публічного сектору охорони здоров'я усіх форм власності та несуть персональну відповідальність за стан системи охорони здоров'я. Враховуючи зарубіжний досвід, відповідно до публічних службовців сфери охорони здоров'я можемо включити також і діяльність лікарів, які працюють в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та фізичних осіб – підприємців. В зв'язку з цим, менеджерів в охороні здоров'я слід вважати публічними службовцями, так як вони здійснюють свою службову діяльність в організаціях охорони здоров'я усіх форм власності.

Пропонуємо внести зміни до Кодексу адміністративного судочинства України щодо уточнення поняття “публічна служба”, а також розмежування політичних і службових посад та посад суддів, прокурорів, військової служби, альтернативної (невійськової) служби тощо.

Виокремлено методологічні основи дослідження формування публічної

політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я, які визначають загальну методику виконання дослідження, що сприяло послідовному розв'язанню специфічних задач та визначенню його етапності.

2. Аналіз нормативно-правового забезпечення формування публічної політики щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я, дав можливість визначити напрями регулювання зазначеної сфери та виявити необхідність удосконалення чинного законодавства. Встановлено, що на даний час відсутні окремі нормативно-правові акти, які регулюють питання формування публічної політики щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні.

Доведено, що нормативно-правові акти, які регулюють питання формування публічної політики щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні можна поділити на 4 групи, зокрема 1) Конституції України (визначається право на освіту та охорону здоров'я); 2) галузевих кодексів, які містять загальні норми, що застосовуються у сфері охорони здоров'я (Цивільний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кодекс законів про працю України тощо); 3) Закони України “Основи законодавства України про охорону здоров'я”, який визначає основи формування державної політики охорони здоров'я, а також регулює питання підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, професійні права, обов'язки й пільги медичних і фармацевтичних працівників та обмежень, встановлені для таких працівників під час здійснення ними професійної діяльності; “Про вищу освіту”, який встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти та ін.; закони та підзаконні нормативно-правові акти, якими розпочато процес реформування сфери охорони здоров'я; 4) нормативно-правові акти інших органів влади (укази та розпорядження Президента України, постанови і розпорядження КМУ, накази і розпорядження МОЗ України), зокрема постанова КМУ від 25 березня 2015 р. № 267 “Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України”, наказ МОЗ від 31 жовтня 2018 року № 1977 про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 “Охорона здоров'я” та ін.

Дослідженням встановлено, що нормативні джерела, які регламентують діяльність у сфері підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я, не надають детального визначення поняття “підготовка фахівців у сфері охорони здоров'я”. Враховуючи вищенаведене, виникає необхідність у внесення змін до закону України “Основи законодавства України про охорону здоров'я” в частині понятійного апарату.

Доведено необхідність внесення змін до нормативно-правових актів, а саме Постанову КМУ “Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти” доповнити спеціальністю “Менеджмент в охороні здоров'я” галузі знань “Управління та адміністрування”.

3. Визначено основні проблеми формування публічної політики з

підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні, а саме: на даний час відсутня Методика розрахунку потреб у керівних кадрах системи охорони здоров'я; не визначено обґрунтованої потреби в керівних кадрах; недосконала організаційно-функціональна структура формування та реалізації публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України; недосконалість чинної нормативно-правової бази, що регулює питання формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я; недосконалість використання інноваційних методів підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я; відсутність резерву керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні та ін.

Установлено, що сьогодні в Україні система підготовки керівних кадрів у сфері охорони здоров'я здійснюється на основі магістерських програм за спеціальностями “Публічне управління та адміністрування”, “Менеджмент”, “Організація та управління охороною здоров'я”, “Громадське здоров'я”, а також розвинена система підвищення кваліфікації та перепідготовки керівних кадрів на післядипломному рівні підготовки.

За результатами експертного опитування керівників сфери охорони здоров'я з метою аналізу процесу формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я встановлено, що 94% опитуваних зацікавлені у проходженні навчання за спеціальністю “Публічне управління та адміністрування” (за спеціалізацією “Управління у сфері охорони здоров'я”), при цьому дисципліни навчальних програм повинні включати питання управління персоналом в організації охорони здоров'я (лідерство, комунікативний менеджмент, тайм-менеджмент, стресменеджмент, самоменеджмент, психологічні основи менеджменту в охороні здоров'я та ін.), менеджменту охорони здоров'я, стратегічного управління та планування організацій охорони здоров'я, управління якістю у сфері охорони здоров'я, економіки охорони здоров'я та управління змінами у сфері охорони здоров'я, медичного та фармацевтичного права, політики та публічного управління в сфері охорони здоров'я, а також управління охороною громадського здоров'я. 93% респондентів вважають, що є необхідність у запровадженні спеціальної підготовки для керівних кадрів за спеціальністю “Менеджмент в охороні здоров'я”.

4. Узагальнено зарубіжний досвід формування публічної політики щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я та виявлено можливості використання в Україні таких підходів: використання системи контролю рівня сформованості професійних компетенцій, його динаміки (до моменту навчання, під час навчання та після його закінчення); застосування методів коучінгу та консалтингу; індивідуальний підхід до навчання кожного слухача з метою формування у найкоротші терміни в них управлінських компетенцій для підвищення ефективності управління системою охорони здоров'я та закладами охорони здоров'я; запровадження проектного навчання із використанням електронної освітньої платформи типу Blackboard; запровадження навчальних програм подвійних дипломів; підвищення рівня підготовки професорсько-викладацького складу.

За результатами аналізу міжнародних магістерських програм підготовки керівних кадрів системи охорони здоров'я: програма MBA для управлінців недержавної системи охорони здоров'я (США, Великобританія); програма MPH

для фахівців системи охорони громадського здоров'я (США, Чикаго, Словаччина, Румунія); програма МНА для керівників (фахівців) державної системи охорони здоров'я (Австралія); програма MSc для вже діючих керівників системи охорони здоров'я в цілому (Великобританія, Німеччина) встановлено можливість використання в Україні для підготовки керівних кадрів системи охорони здоров'я (як державної так і недержавної) наступні види навчання: додаткова професійна освіта, підвищення кваліфікації, безпосередній професійний розвиток.

5. Розроблено пропозиції щодо удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні шляхом створення при МОЗ Центру формування і оцінювання рівня управлінської компетентності керівників системи охорони здоров'я, основними завданнями якого є: участь у підготовці пропозицій щодо формування публічної політики та нормотворчої діяльності щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, адаптації до стандартів ЄС; наукове, експертне, інформаційно-аналітичне, методологічне, організаційне та інформаційне забезпечення та виконання програм і заходів щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я; підвищення професійного рівня працівників системи охорони здоров'я (державні та недержавні службовці); удосконалення чинних та сприяння впровадження нових стандартів і процедур щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України на основі кращої світової практики; консультаційна підтримка органів державної влади, органів місцевого самоврядування, навчальних закладів щодо реалізації публічної політики підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я; моніторинг у межах своїх повноважень діяльності навчальних закладів з виконання зобов'язань щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я; сприяння МОЗ у виконанні нею своїх завдань і функцій у частині формування та реалізації публічної політики щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я.

Розроблено модель підготовки резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я, що дає можливість, враховуючи цільову аудиторію учасників резерву (випускники медичних університетів; спеціалісти (потенційні керівники) або керівники структурних підрозділів закладів охорони здоров'я; діючі керівники закладів охорони здоров'я), забезпечити якісну професійну підготовку майбутніх керівників закладів охорони здоров'я, сформувавши їх професійні та особисті компетенції для здійснення ефективної управлінської діяльності.

Для забезпечення дієвості моделі підготовки резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я запропоновано здійснювати післядипломне навчання на основі розробленої Типової програми підготовки учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я, якою передбачено основні завдання такої підготовки; модулі, які відповідають тематиці основних ключових напрямів розвитку системи охорони здоров'я України на довгострокову перспективу; компетенції, якими оволодіють учасники такої підготовки. При цьому, Типова програма підготовки учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я направлена на формування групи професіоналів, які здатні бути експертною, управлінською, кадровою елітою держави.

Акцентовано увагу на тому, що не може бути єдиної програми підготовки

для всіх учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я, оскільки існує суттєва відмінність між професійним досвідом та мотивацією претендентів на зайняття керівних посад у закладах охорони здоров'я. Тому запропоновано для кожної особи (учасника резерву) розробити та затвердити індивідуальний план розвитку та програми підготовки, розглядаючи таку форму підготовки як самонавчання, що дасть можливість підвищити рівень індивідуальних професійних компетенцій до рівня інших більш сильніших учасників резерву.

Обґрунтовано шляхи запровадження в Україні резерву керівних кадрів для системи охорони здоров'я як напряму удосконалення публічної політики щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні шляхом виокремлення принципів його формування (плановості, відкритості, перспективності, рівності, участі керівництва вищої ланки в роботі з учасниками резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я; етичності, гласності), що дасть можливість завчасно здійснювати відбір спеціалістів, які мають потенціал для зайняття керівних посад; підготовку кандидатів на новостворені керівні посади чи на зайняття вакантних керівних посад; ефективно організовувати навчання та стажування учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я з метою їх раціонального використання у різних напрямках діяльності системи охорони здоров'я; забезпечити повільне заміщення вакантних керівних посад та затвердження нових керівників; підвищити ефективність управління як закладом охорони здоров'я, так і системою охорони здоров'я в цілому.

Особливо велику цінність такий резерв матиме в умовах здійснення трансформації системи охорони здоров'я, реорганізації закладів охорони здоров'я, відкриті нових приватних медичних клінік, підвищенні рівня конкуренції та забезпеченні високих темпів зростання надання медичних послуг.

6. На підставі проведеного дисертаційного дослідження розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, а саме:

- центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я ініціювати створення Центру формування і оцінювання рівня управлінської компетентності керівників системи охорони здоров'я, який братиме участь у підготовці пропозицій щодо формування публічної політики та нормотворчої діяльності щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, адаптації до стандартів ЄС; забезпечуватиме підвищення професійного рівня працівників системи охорони здоров'я; визначатиме рівень професійної управлінської компетенції існуючих керівників, а також підготовки майбутніх керівних кадрів системи охорони здоров'я (учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я); погоджуватиме навчальні програми навчальних закладів, які здійснюватимуть навчання існуючих керівників, а також підготовку майбутніх керівних кадрів системи охорони здоров'я (учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я);

- Національній академії державного управління при Президенті України розробити та запровадити навчальні програми подвійних дипломів (диплом магістра публічного управління та адміністрування та магістра громадського здоров'я), запровадити у навчальний процес методи коучінгу, консалтингу, а також проектне навчання.

Після закінчення доповіді Т.В. Савіної присутніми були поставлені такі запитання:

І.П. Кринична, д.держ.упр., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету телекомунікацій:

1. В чому конкретно полягає актуальність Вашого дослідження та саме проблематика підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України?

2. Назвіть будь-ласка якими нормативно-правовими актами регулюються питання підготовки керівних кадрів у сфері охорони здоров'я в Україні.

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. 1. Характер сучасних викликів, що постали перед українським суспільством, обумовлює якісну зміну вимог щодо формування публічної політики з підготовки керівних кадрів, які б забезпечували ефективність управління у сфері охорони здоров'я.

2. Важливим інструментом удосконалення підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України є ефективна законотворча та нормотворча діяльність. Основними нормативно-правовими актами, які регламентують питання кадрового забезпечення системи охорони здоров'я України, а також підготовки керівних кадрів є: Конституція України; закони України "Основи законодавства України про охорону здоров'я", "Про вищу освіту" та іншими нормативно-правовими актами.

Н.П.Ярош, д.держ.упр., доцент, професор кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії: Модель, яку Ви пропонуєте у своєму дисертаційному дослідженні передбачає здобуття додаткової професійної освіти учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я. Як словосполучення «додаткова професійна освіта» співвідноситься із законом України «Про вищу освіту»?

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. Згідно із законом України «Про вищу освіту» здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти: 1) молодший бакалавр; 2) бакалавр; 3) магістр; 4) доктор філософії/доктор мистецтва; 5) доктор наук. Ст. 53 Конституції України встановлює, що кожен має право на освіту. В той же час необхідно відмітити, що особа має право отримувати додаткові знання, уміння та навички не тільки в період навчання та після отримання вищої освіти. Отже, такі упорядковані, регламентовані законодавством, додаткові знання, котрі може отримувати особа у будь-якому віці, охоплюються терміном «додаткова освіта», що є підсистемним елементом освіти. На нашу думку додаткова професійна освіта для учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я включає освітні програми як і короткотермінові, так і додаткову професійну освіту за програмами підвищення кваліфікації та перепідготовки керівників.

Г.П.Нестеренко, к.держ.упр., доцент кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії: Що нового в методах навчання для здійснення підготовки керівних кадрів у сфері охорони здоров'я Ви пропонуєте?

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. Ми пропонуємо незалежно від

форми навчання (очна, вечірня, заочна чи дистанційна) застосувати як одну із складових проектне навчання. Даний вид навчання давно і успішно використовується в зарубіжних країнах при підготовці державних службовців системи охорони здоров'я та управлінців приватного сектору охорони здоров'я. Також можна використовувати при підготовці керівних кадрів системи охорони здоров'я сучасні електронні освітні платформи типу Blackboard та ін.

В.М.Купрійчук, д.держ.упр., професор, професор кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії: Скажіть, будь-ласка, кого Ви відносите у своєму дисертаційному дослідженні до керівних кадрів системи охорони здоров'я?

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. У нашому дисертаційному дослідженні до поняття “керівні кадри системи охорони здоров'я” ми відносимо як і державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, так і керівників закладів охорони здоров'я усіх форм власності.

М.В.Кравченко, д.держ.упр., професор, професор кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії: Чи розглядаєте Ви у своєму дослідженні посадові обов'язки та кваліфікаційні характеристики керівників сфери охорони здоров'я, прийняття ними управлінських рішень у сфері охорони здоров'я?

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. На жаль обсяг дисертаційного дослідження не дозволяє нам поглиблено дослідити всі аспекти управлінської діяльності керівників системи охорони здоров'я. Щодо кваліфікаційних характеристик керівника, то ми дослідили компетенції, які повинен мати випускник навчального закладу.

В.А.Скуратівський, д.філос.н., професор, професор кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії: Який саме зарубіжний досвід Ви вивчали у дослідженні з питань підготовки керівних кадрів системи охорони здоров'я?

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. У дисертації ми досліджували досвід окремих країн Європи та США. Значний вплив на розвиток шкіл охорони здоров'я в Європі здійснюють дві організації: Асоціація шкіл суспільного здоров'я (ASPHER), що займається в основному освітою, і Європейська асоціація суспільного здоров'я (EURHA), що підтримує наукові дослідження в сфері суспільного здоров'я, зміцнення здоров'я і епідеміології. Зарубіжний досвід підготовкою керівних кадрів для системи охорони здоров'я показує, що при підготовці таких фахівців в Україні необхідно враховувати вітчизняні напрацювання, становище сучасних закладів охорони здоров'я та світовий досвід підготовки керівних кадрів для охорони здоров'я.

В.П.Трощинський, д.і.н., професор, завідувач кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії: Як Ви думаєте, керівник закладу охорони здоров'я обов'язково повинен мати медичну освіту чи достатньо буде управлінської чи економічної освіти?

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. На нашу думку керівник закладу охорони здоров'я не обов'язково повинен мати медичну освіту. Керівник системи охорони здоров'я обов'язково повинен мати управлінську освіту, а з

питань лікувальної роботи закладу в нього повинен бути заступник з обов'язковою медичною освітою. На сьогодні існує тенденція недооцінки керівниками ролі фахової освіти з публічного управління та адміністрування, а також менеджменту. Тому на сьогодні зростає потреба фахової підготовки за магістерськими програмами спеціальності «Публічне управління та адміністрування» (друга вища освіта) для керівників, що працюють у сфері охорони здоров'я.

С.Є.Мокрецов, д.держ.упр., професор кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії: Для яких навчальних посібників Національної академії можна використати результати Вашого дослідження?

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. Значну частину дисертаційного дослідження можна буде використати насамперед при підготовці навчального посібника «Кадрова політика у сфері охорони здоров'я» та при написанні інших посібників з публічного управління сфери охорони здоров'я.

В обговоренні дисертації взяли участь:

Н.О.Васюк, к.держ.упр., доцент кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії, науковий керівник.

Шановні колеги, перш за все я вдячна Вам за підтримку Т.В. Савіної і допомогу у завершенні цієї роботи. За час роботи над дисертаційним дослідженням Т.В. Савіна проявила себе як наполегливий дослідник та справжній науковець, який може самостійно ставити й вирішувати складні наукові та практичні завдання. Дисертант показала вміння творчо працювати з літературою, проаналізувавши значну кількість інформаційних джерел, нормативно-правові акти тощо.

Також науковий керівник зазначила, що Т.В. Савіна успішно виконала освітньо-наукову програму у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» у Національній академії, опублікувала 15 наукових праць, які відповідають вимогам п. 9 та п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №167 від 06 березня 2019 року. Науковий керівник констатувала, що дисертація Т.В. Савіної оформлена відповідно до вимог п.10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №167 від 06 березня 2019 року. Дисертація виконана здобувачем особисто, містить ряд наукових положень та наукових результатів, які мають важливе та істотне значення для галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Проведене Т.В. Савіною дослідження характеризується єдністю змісту та є результатом особистої роботи та особистого внеску здобувача.

Дисертація Т.В. Савіної містить нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», є самостійним, послідовним й науково цінним дослідженням, яке може бути рекомендоване до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Після цього слово було надано рецензентам наукової праці:

Л.А. Гаєвська, д.держ.упр., доцент, заступник начальника управління – начальник відділу науково-методичного забезпечення освітніх програм управління аналізу й організації навчальної роботи Національної академії, член спеціалізованої вченої ради Д 26.810.01 Національної академії відзначила, що тема дослідження є актуальною з огляду на процеси реформування сфери охорони здоров'я та проблеми в системі підготовки керівних кадрів охорони здоров'я, що є складовою реформування галузі.

Водночас, рецензент зазначила, що варто зупинитись на окремих зауваженнях та уточненнях, зокрема потребує більш ширшого викладення актуальності дослідження та перефразування окремих структурних елементів роботи. Однак зазначені зауваження суттєво не впливають на зміст дисертації та в цілому не знижують цінності проведеного дослідження. В цілому, дисертаційна робота Т.В. Савіної виконана на високому науково-теоретичному рівні. Є самостійною, завершеною працею, що дає підстави рекомендувати її для подальшого захисту у спеціалізованій вченій раді.

І.Г. Сурай, д.держ.упр., с.н.с., доцент, професор кафедри публічного управління та публічної служби Національної академії, член спеціалізованої вченої ради Д 26.810.01 Національної академії, яка дала позитивну оцінку дисертаційної роботи, а саме, робота виконана на гідному науковому рівні, ґрунтується на першоджерелах, на соціологічних даних, статистиці, на дослідженнях досвіду підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в інших країнах. Проте, рецензент висловила зауваження та побажання стосовно формулювання мети та завдань дослідження та корегування положень наукової новизни.

Рецензент підсумувала, що отримані результати мають новизну, важливе теоретичне та практичне значення, робота відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №167 від 06 березня 2019 року і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

В обговоренні дисертації також взяли участь:

М.В. Кравченко, д.держ.упр., професор, професор кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії, член спеціалізованої вченої ради Д 26.810.01 у Національній академії, яка дала позитивну оцінку здобувачці та її дисертаційному дослідженню.

В.М. Купрійчук, д.держ.упр., професор, професор кафедри соціальної і гуманітарної політики, відзначив важливість даної теми дослідження, її актуальність, прикладне спрямування. Зазначено, що обсяг дисертації, її оформлення, структура відповідають чинним вимогам до таких робіт і робота може бути рекомендована до захисту.

В.П. Трощинський, д.і.н., професор, завідувач кафедри соціальної і гуманітарної політики Національної академії, наголосив, що дисертаційна робота Т.В.Савіної має значний науковий інтерес, вирізняється новизною, текст логічно побудований, положення новизни та висновків змістовні, хоч робота й не позбавлена недоліків, зокрема щодо застосування методології та щодо окремих формулювань визначень понять. Разом з тим, науковець звернув увагу на

комплексність у розв'язанні завдань дослідження та зазначив, що обсяг дисертації, її оформлення, структура відповідають чинним вимогам до таких робіт та може рекомендуватися до захисту.

Г.П. Нестеренко, к.держ.упр., доцент кафедри соціальної і гуманітарної політики, зазначила, що робота Т.В.Савіної засвідчує, що було здійснено цікаве та глибоке дисертаційне дослідження, яке свідчить про належний рівень теоретичної підготовки автора, добре володіння методологічними техніками. Робота містить аналіз значної кількості наукових джерел, законодавства, включає статистичні дані. Дана робота рекомендується до подання у спеціалізовану вчену раду щодо захисту дисертацій.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Савіної Тетяни Василівни на тему: «Формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України», поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Метою публічної політики у сфері охорони здоров'я є утворення системи, спрямованої на пацієнта, спроможної забезпечити надання якісної медичної допомоги для всіх громадян України на рівні розвинутих країн ЄС.

В останні роки в період посилених фінансових та організаційно-структурних змін, які відбуваються в системі охорони здоров'я та пов'язані із її реформуванням, ключове місце належить кадровій політиці. Однак, сьогодні у системі охорони здоров'я України спостерігається дефіцит висококваліфікованих фахових керівних кадрів, які могли б на високому рівні здійснювати управління не тільки закладом охорони здоров'я, а й розвивати галузь в цілому та впроваджувати системні зміни.

Причинами низького рівня та якості підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я є недостатня увага органів державної влади до підготовки керівних кадрів; низький рівень фінансування; недосконалість програм підготовки керівників для системи охорони здоров'я тощо.

Удосконалення управління у сфері охорони здоров'я України залежить від формування для системи охорони здоров'я України керівників нового типу, які здатні успішно працювати в сучасному організаційно-правовому полі, здійснювати стратегічний аналіз і прогнозування в умовах перманентних, іноді різких змін (як внутрішньосистемних, так і зовнішніх), забезпечувати за будь-яких умов конкурентоспроможність та розвиток організації, приймати ефективні управлінські рішення, оптимально використовувати всі види наявного ресурсного забезпечення, усвідомлювати рівень відповідальності і створювати умови для надання якісних медичних послуг населенню.

Тому, надзвичайно актуальним є питання формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні, що потребує застосування комплексного підходу, який вимагає як знань галузевої специфіки, так і сучасних методів, інструментів, механізмів формування та реалізації публічної політики тощо.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до плану комплексного

наукового проекту “Державне управління та місцеве самоврядування” (номер державної реєстрації 0199U002827) Національної академії, в межах науково-дослідних робіт «Наукові основи медико-соціальних підходів в державній політиці з охорони здоров’я в Україні» (державний реєстраційний номер 0116U002767), «Теоретичні і практичні основи функціонування системи підготовки керівних кадрів-лідерів у сфері охорони здоров’я в умовах системних змін» (державний реєстраційний номер 0118U000639).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка науково обґрунтованих практичних рекомендацій з удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я в Україні.

Досягнення визначеної мети зумовило наступні *завдання*:

- розкрити теоретико-методологічні основи формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я;
- здійснити аналіз нормативно-правового забезпечення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я в Україні та виявити необхідність удосконалення чинного законодавства;
- визначити основні проблеми формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я в Україні;
- узагальнити зарубіжний досвід формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я та виявити можливості його застосування в Україні;
- розробити пропозиції щодо удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я в Україні;
- розробити практичні рекомендації органам публічної влади щодо удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я в Україні.

Об’єкт дослідження – публічне управління у сфері охорони здоров’я.

Предмет дослідження – формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я України.

Методи дослідження. Дослідження формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я України ґрунтується на загальнонаукових принципах проведення комплексних досліджень з публічного управління сфери охорони здоров’я. З метою реалізації визначених мети і завдань у процесі дисертаційного дослідження використовувався комплекс взаємодоповнюючих та взаємопов’язаних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, направлених на отримання об’єктивних і достовірних результатів.

У дисертаційній роботі, зокрема, використано такі теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження: узагальнення, систематизація – під час з’ясування теоретико-методологічних основ формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров’я та, зокрема встановлення рівня дослідженості проблеми у науковій літературі; групування, порівняння – під час розширення та уточнення категорійно-понятійного апарату досліджуваної проблеми; класифікації та систематизації, узагальнення й аналогії – для вивчення динаміки та розвитку нормативно-правової бази, що регулює питання формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для

системи охорони здоров'я в Україні; анкетування – під час проведення експертного опитування щодо потреб в освітніх програмах з публічного управління та адміністрування серед керівних кадрів сфери охорони здоров'я України; моделювання – під час розробки моделі підготовки резерву керівних кадрів системи охорони здоров'я в Україні; діалектичний, прогностичний, ідеалізацій, абстрагування – при обґрунтуванні шляхів удосконалення формування публічної політики з підготовки кадрів для системи охорони здоров'я в Україні, для формулювання висновків та положень наукової новизни дисертаційного дослідження, узагальненні результатів дисертаційного дослідження та визначення перспективних напрямів наукової розвідки за темою дослідження.

Інформаційну базу дисертаційного дослідження становлять вітчизняні та зарубіжні публікації, нормативно-правові акти, аналітичні матеріали ВРУ, укази Президента України, постанови КМУ, статистичні матеріали МОЗ, правові, інформаційні та аналітичні публікації ВООЗ, результати власних досліджень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є комплексним дослідженням, спрямованим на розроблення науково обґрунтованих практичних рекомендацій з удосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні. Зокрема у дисертації:

уперше:

– *науково обґрунтовані пропозиції* щодо: формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, що включають правову, організаційну, інституційну та інформаційну компоненти, які, маючи певне призначення, зміст, методи і межі функціонування, забезпечують формування й реалізацію управлінських рішень щодо підготовки керівних кадрів для систем охорони здоров'я; формування структури та здійснення ефективного управління підготовкою керівних кадрів для системи охорони здоров'я; формування стратегічної компетентності фахівців системи охорони здоров'я, модернізації кваліфікаційних вимог до керівних посад крізь призму зміни пріоритетів сучасної професійної діяльності керівних кадрів з урахуванням трансформації системи охорони здоров'я, та які *представлені авторською моделлю* підготовки резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я, складовими якої є чотири взаємопов'язані блоки (концептуальний, цільовий, технологічний і результативний), що забезпечує формування додаткової професійної освіти як інструменту модернізації (формування) публічної політики щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, на основі якої запропоновано *Типову програму* підготовки учасників такого резерву, що побудована за принципом навчальних модулів, які відповідають тематиці основних ключових напрямів розвитку системи охорони здоров'я України на довгострокову перспективу;

удосконалено:

– *понятійно-термінологічний апарат* шляхом уточнення понять: *публічна політика з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я* – це діяльність органів публічної влади, яка забезпечує формування та реалізацію управлінських рішень щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я; *керівні кадри у сфері охорони здоров'я* – це публічні службовці, які

здійснюють службову діяльність у системі охорони здоров'я в органах публічної влади та організаціях публічного сектору охорони здоров'я усіх форм власності та несуть персональну відповідальність за стан системи охорони здоров'я;

– організаційно-функціональну структуру системи формування та реалізації публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України (КМУ, МОЗ, МОН, НАДС, місцеві органи виконавчої влади та інші), зокрема запропоновано створити при МОЗ Центр формування і оцінювання рівня управлінської компетентності керівників системи охорони здоров'я, який братиме участь у підготовці пропозицій щодо формування публічної політики та нормотворчої діяльності щодо підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України, адаптації до стандартів ЄС; забезпечуватиме підвищення професійного рівня працівників системи охорони здоров'я (державні та недержавні службовці); визначатиме рівень професійної управлінської компетенції існуючих керівників, а також підготовки майбутніх керівних кадрів системи охорони здоров'я (учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я); прийматиме рішення щодо підготовки/перепідготовки/підвищення кваліфікації майбутніх керівників системи охорони здоров'я та здійснюватиме відповідне фінансування; розроблятиме єдині стандарти професійних компетенцій для керівників закладів охорони здоров'я, які повинні стати основою освітніх програм додаткової професійної освіти для всіх навчальних закладів чи установ; погоджуватиме навчальні програми навчальних закладів, які здійснюватимуть навчання існуючих керівників, а також підготовки майбутніх керівних кадрів системи охорони здоров'я (учасників резерву керівних кадрів закладів охорони здоров'я);
набули подальшого розвитку:

– підходи щодо використання інноваційних методів з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я, зокрема 1) методу коучингу (мотивація слухача до змін, що дає можливість: розкрити слухачам свій внутрішній потенціал; навчити знаходити вирішення проблем у непростих і нестабільних ситуаціях; сформувати особистісні та професійні компетенції; зорієнтувати на самостійний пошук найкращого варіанту для вирішення проблеми); 2) консалтингу (консультування слухачів із широкого спектра питань у сфері технологічної, технічної, комерційної, фінансової, юридичної, а також експертної діяльності. Зокрема, запропоновано використовувати у навчальному процесі консалтингові послуги між навчальним закладом та випускниками через підписання меморандуму про співпрацю, що дасть можливість залучати на навчання нових слухачів із системи охорони здоров'я, тим самим збільшити попит на навчання та підвищити престиж післядипломного управлінського навчання серед керівних кадрів системи охорони здоров'я); 3) проектного навчання (особливістю є випускна робота – проект, що включає в себе актуальність проблеми в теоретичному, науковому, практичному планах, вирішення якої призводить до створення певного результату (як позитивного так і негативного); збір інформації; проведення спостереження та експериментів; аналіз отриманих даних; здійснення узагальнення; апробації; визначення шляхів

вирішення проблеми та акцент уваги на найкращому варіанті вирішення); 4) сучасної електронної освітньої платформи типу Blackboard, що забезпечує єдину інтерактивну платформу для здійснення навчання, взаємодії, обміну інформацією між слухачами і викладачами;

– методологія дослідження формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні, що визначає загальну методикку виконання дослідження та сприяє послідовному розв'язанню специфічних задач й визначення його етапності.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що обґрунтовані та розроблені в дисертації наукові результати дослідження, висновки й практичні рекомендації становлять теоретико-методологічну основу для практичного вдосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я. Висновки та практичні рекомендації, сформовані за результатами дисертаційного дослідження, створюють основу щодо розроблення нового практичного підходу до вдосконалення нормативно-правової бази з регулювання публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я в Україні.

Результати дослідження щодо розробки та вдосконалення формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України використані у роботі: Київської міської клінічної лікарні № 1 щодо удосконалення механізмів публічної політики у сфері охорони здоров'я та впровадження моделі додаткової професійної освіти учасників резерву керівників закладів охорони здоров'я (довідка від 16 жовтня 2019 року № 061/104-3042/0); Департаменту охорони здоров'я Дніпропетровської обласної державної адміністрації щодо механізмів практичної реалізації завдань системи охорони здоров'я та впровадження моделі кадрового забезпечення у сфері охорони здоров'я на регіональному рівні (довідка від 26 листопада 2019 р. № 106); НАДУ при підготовці рукопису колективної монографії «Медико-соціальні засади публічного врядування у сфері охорони здоров'я» (акт від 25 травня 2018 року).

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення дисертаційного дослідження апробовані автором на науково-практичних конференціях за міжнародною участю, а саме: «Кадрова політика у сфері охорони здоров'я в умовах загроз національній безпеці України» (Київ, 2017); «Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності» (Київ, 2017); «Взаємозв'язок політики і управління: теоретичний і прикладний аспект» (Дніпро, 2017); «Здоров'я та суспільні виміри в академічному просторі та поза ним» (Вінниця, 2017); «Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку» (Київ, 2018); «Актуальні питання підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування» (Київ, 2018); «Інституціоналізація публічного управління в Україні в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних викликів» (Київ, 2019).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та додатків, загального списку використаних джерел.

Особистий внесок здобувача. Усі положення новизни, що виносяться на захист та висновки, зроблені у цій дисертації, зроблені автором самостійно, апробовані та опубліковані автором одноособово.

Публікації. Загальні положення та зміст дисертації відображено у 15 публікаціях, зокрема в колективній монографії, 7 статтях у наукових фахових виданнях з державного управління, у тому числі – одна у міжнародному виданні, семи тезах доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій за міжнародною участю.

Усі наукові публікації Т.В.Савіної відповідають вимогам п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06 березня 2019 року.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

Праці у наукових фахових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Васюк Н. О., Савіна Т. В. Модернізація кадрових ресурсів охорони здоров'я. *Медико-соціальні засади публічного врядування у сфері охорони здоров'я* : монографія / за заг. ред. М. М. Білинської, Н. О. Васюк, О. Д. Фірсової ; А. Є. Бакай, М. М. Білинська, С. Г. Бойко [та ін.]. Київ : НАДУ, 2018. С. 344–361.

2. Князевич В. М., Васюк Н. О., Савіна Т. В. Публічна служба у сфері охорони здоров'я в Україні та світі: нормативно-правовий аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 14. С. 74–78.

3. Савіна Т. В. Кадрове забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні: стан та перспективи розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 15. С. 94–98.

4. Савіна Т. В. Нормативно-правове регулювання кадрової політики системи охорони здоров'я в Україні. *Державне управління: теорія та практика*. 2017. № 1. URL: <http://www.e-patp.academy.gov.ua/pages/dop/19/files/fe0e0f38-c1d9-45ce-aecbe1c4da896a2d.pdf> (дата звернення: 01.09.2017).

5. Васюк Н. О., Савіна Т. В. Експертне опитування як інструмент для дослідження потреб в освітніх програмах з публічного управління та адміністрування серед фахівців сфери охорони здоров'я. *Право та державне управління*. 2019. № 1 (34). Т. 2. С. 19-25.

6. Савіна Т. В. Підготовка учасників резерву керівників медичних закладів шляхом післядипломного навчання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 10. С. 126–132.

7. Савіна Т. В. Шляхи покращення комплексної системи підготовки керівних кадрів у сфері охорони здоров'я в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2019. № 12. С. 55-62.

Статті у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача:

8. Sawina T. V. Wprowadzenie systemu zarządzania jakością ochrony zdrowia Ukrainy jako jednego z elementów państwowej polityki kadrowej. *Zeszyty Naukowe PWSZ im. Witelona w Legnicy*. 2017. nr 25(4). S. 163–171.

Матеріали наукових конференцій:

9. Васюк Н. О., Савіна Т. В. Публічна політика щодо підготовки керівних кадрів у сфері охорони здоров'я: сутність понять. *Кадрова політика у сфері охорони здоров'я в умовах загроз національній безпеці України* : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 23 берез. 2017 р.) / за заг. ред. В.

С. Куйбіди, В. М. Князевича, Н. О. Васюк. К. : ТОВ “ДКС-Центр”, 2017. С. 8–13.

10. Савіна Т. В. Проходження публічної служби у сфері охорони здоров'я в зарубіжних країнах: досвід для України. *Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності* : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар.участю (Київ, 26 трав. 2017 р.) : у 5 ч. / за заг. ред. В. С. Куйбіди, А. П. Савкова, С. В. Загороднюка. Київ : НАДУ, 2017. Ч. 4. С. 100–103.

11. Савіна Т. В. Керівні кадри системи охорони здоров'я: нормативно-правовий аспект. *Взаємозв'язок політики і управління: теоретичний і прикладний аспект* : матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 2 черв. 2017 року) / за заг. ред. С.О. Шевченка. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 149–151.

12. Васюк Н. О., Савіна Т. В. Особливості підготовки керівників сфери охорони здоров'я в сучасних умовах. *Здоров'я та суспільні виміри в академічному просторі та поза ним* : матеріали міжнар. конф. (Вінниця, 6 жовт. 2017 р.). С. 77–80.

13. Васюк Н. О., Савіна Т. В. Розвиток підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів-лідерів у сфері охорони здоров'я в умовах системних змін. *Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку* : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар.участю, присвяч. 100-річчю держ. служби в Україні (Київ, 25 трав. 2018 р.) : у 5 т. / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. Т. 5. С. 108–109.

14. Васюк Н. О., Савіна Т. В. Метод анкетування як засіб дослідження потреби в освітніх програмах з публічного управління та адміністрування серед керівників сфери охорони здоров'я. *Актуальні питання підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування* : матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар.участю (Київ, 1-2 лист. 2018 р.) : у 5 т. / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. Т. 5. С. 187–190.

15. Савіна Т. В. Підготовка керівних кадрів для системи охорони здоров'я в зарубіжних країнах: огляд літературних джерел. *Інституціоналізація публічного управління в Україні в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних викликів* : матер. щорічн. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 24 травня 2019 р.) : у 5 т. / за заг. ред. А. П. Савкова, М. М. Білинської, О. М. Петроє. К. : НАДУ, 2019. Т. 2. С. 89-90.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотно.

Матеріали дослідження викладені з дотриманням вимог наукового стилю. Дисертація оформлена згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України.

Характеристика особистості здобувачки. За час роботи над дисертаційним дослідженням Т.В. Савіна взяла участь у низці науково-комунікативних заходів у Національній академії та поза її межами, де проявила комунікабельність та показала високий рівень культури спілкування. Т.В. Савіна виявила високий рівень теоретичної і дослідницької роботи, здатність самостійно ставити й вирішувати складні теоретико-методологічні проблеми та науково-теоретичні завдання, опрацювала велику кількість першоджерел, показала уміння творчо працювати з науковою літературою та володіння сучасними методами наукових досліджень.

За результатами попередньої експертизи дисертації Т.В. Савіної та повноти публікацій основних результатів дослідження, –

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Т.В. Савіної на тему «Формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України».

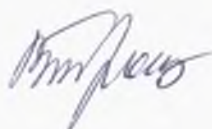
2. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Т.В. Савіної відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283) та Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

3. Рекомендувати дисертацію Т.В. Савіної на тему: «Формування публічної політики з підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я України» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів і кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 15, проти – 0, утрималися – 0, з них з державного управління: за – 13, проти – 0, утрималися – 0.

Голова засідання фахового семінару:

Доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної і гуманітарної
політики Національної академії

В.П. Трощинський

Рецензенти:

Доктор наук з державного управління, доцент,
заступник начальника управління –
начальник відділу науково-методичного
забезпечення освітніх програм
управління аналізу й організації
навчальної роботи Національної академії

Л.А. Гаєвська

Доктор наук з державного управління,
старший науковий співробітник, доцент,
професор кафедри публічного
управління та публічної служби
Національної академії

І.Г. Сурай